KARTA KURSU

Nazwa	**Prawo instytucjonalne Unii Europejskiej**
Nazwa w j. ang.	*EU institutional law*

Koordynator	Nazwisko koordynatora	Zespół dydaktyczny
	dr Monika Skowrońska	dr Monika Skowrońska
Punktacja ECTS*	4	

OPIS KURSU

Celem kursu jest:

- zapoznanie studenta z system instytucjonalnym UE, źródłami prawa unijnego i zarysem funkcjonowania unijnego systemu ochrony prawnej;
- zrozumienie przez studenta zasad i wartości, na których opiera się UE, specyfiki prawa unijnego oraz jego relacji do ustawodawstwa krajowego;
- kształtowanie i trenowanie u studentów umiejętności wyszukiwania i analizy aktów prawa Unii Europejskiej oraz orzecznictwa TSUE;
- nabycie przez studenta umiejętności dokonywania wykładni przepisów prawa UE oraz subsumpcji nieskomplikowanych stanów faktycznych pod właściwe przepisy prawa, z uwzględnieniem reguły kolizyjnej dotyczącej relacji między prawem unijnym a prawem krajowym, a także formułowania pytań prejudycjalnych do TSUE w tego rodzaju stanach faktycznych

Warunki wstępne

Wiedza	Posiadanie podstawowej wiedzy o prawoznawstwie (podstawowe działy i dyscypliny prawoznawstwa, poglądy na istotę prawa, pojęcie prawa międzynarodowego, pojęcia: obowiązywania prawa, źródła prawa, normy i zasady prawa) oraz podstawowej wiedzy z zakresu prawa konstytucyjnego (system źródeł prawa polskiego, miejsce prawa międzynarodowego w tym systemie)
Umiejętności	Posiadanie umiejętności analizowania przepisów prawa odnoszących się do struktury organizacyjnej i zasad działalności podmiotów władzy publicznej Umiejętność samodzielnego wyszukiwania informacji
Kursy	Wstęp do prawoznawstwa Prawo konstytucyjne Prawo międzynarodowe publiczne

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 - Zna genezę integracji europejskiej (EWG->WE->UE), kierunki rozwoju kompetencji, systemu instytucjonalnego i prawa UE od początku integracji europejskiej, a także aktualny charakter prawny Unii Europejskiej. Posiada wiedzę na temat terminologii dotyczącej integracji europejskiej i prawa UE, a także podstaw prawnych funkcjonowania Unii Europejskiej. Potrafi zastosować poznaną terminologię do szczegółowego opisu i praktycznego analizowania zjawisk.	K2_W01
	W02 - Posiada rozszerzoną wiedzę na temat źródeł prawa Unii Europejskiej i ich hierarchii. Zna i rozumie metody ich wykładni oraz charakter relacji między prawem Unii Europejskiej a porządkami prawnymi państw członkowskich. Wie, jakie uprawnienia przysługują obywatelom Unii Europejskiej.	K2_W02 K2_W03 K2_W04
	W03 - Posiada wiedzę na temat systemu instytucjonalnego Unii Europejskiej (Rada Europejska, Parlament Europejski, Rada, Komisja Europejska, Trybunał Sprawiedliwości UE, inne wybrane jednostki organizacyjne) – w tym składu, kompetencji, zasad działania oraz relacji między tymi instytucjami	K2_W03
	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 - Posiada umiejętność wyszukiwania i analizy aktów prawa Unii Europejskiej, w tym wykorzystania poznanych metod interpretacji przepisów prawa, a także umie stosować zasady dotyczące skuteczności prawa UE i jego relacji do prawa krajowego, umie analizować orzeczenia TSUE i formułować pytania prejudycjalne do unijnego Trybunału w nieskomplikowanych stanach faktycznych. Analizuje i kreatywnie rozwiązuje konkretne problemy prawne, biorąc pod uwagę obowiązujące normy i reguły, wypracowane orzecznictwo sądowe oraz poglądy wyrażane w literaturze dotyczące badanych zagadnień.	K2_U01
	U02 - Prawidłowo stosuje podstawową terminologię z zakresu prawa Unii Europejskiej oraz dotyczącą funkcjonowania systemu instytucjonalnego Unii. Potrafi dostrzec zmiany i procesy zachodzące w UE i prawie unijnym oraz wyciągnąć samodzielnie prawidłowe wnioski. Potrafi samodzielnie korzystać z elektronicznych baz danych dotyczących prawa i instytucji UE (Eur-Lex, CURIA itp.)	K2_U01
	U03 - Jest przygotowany do wykorzystania wiedzy z zakresu systemu instytucjonalnego i prawa Unii Europejskiej w dalszej edukacji i aktywności zawodowej	K2_U04
	U04 - Potrafi działać indywidualnie i grupowo, umie uczestniczyć w merytorycznych dyskusjach dotyczących zagadnień prawnych, potrafi przedstawić innym osobom swoje stanowisko i je uzasadnić	K2_U03

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 - Potrafi samodzielnie uzupełniać i doskonalić swoją wiedzę z zakresu prawa unijnego oraz instytucji UE	K1_K01
	K02 - Potrafi w ramach zespołu roboczego wypracować rozwiązanie problemowych sytuacji związanych z podstawami prawa unijnego	K1_K02
	K03 - Ma świadomość, że prawo Unii i instytucje unijne respektują różnice kulturowe, polityczne i światopoglądowe i również stara się być promotorem postaw opartych na tolerancji	K1_K03

Studia niestacjonarne

Organizacja													
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach											
		A		K		L		S		P		E	
Liczba godzin	20	10											
Egzamin													

Opis metod prowadzenia zajęć

1) Wykład:
- o charakterze zarówno informacyjnym, jak i problemowym (analiza przepisów prawa oraz orzeczeń sądowych, przykłady z praktyki TSUE i polskich sądów)
- stosowane metody (w zależności od charakteru analizowanego zagadnienia): metoda podawcza/informacyjna (częściowo z prezentacją multimedialną) z elementami konwersatorium oraz metoda *case study* (praca w małych grupach, na kazusach)

2) Ćwiczenia:
- prezentacje multimedialne, metoda informacyjna i problemowa, analiza tekstów
- przedstawienie przez studentów referatów dotyczących wybranych zagadnień i/lub dyskusja
- metoda *case study* (praca w małych grupach, na kazusach)

Formy sprawdzania efektów uczenia się (częściowo elastyczne i uzgadniane corocznie ze studentami)

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca na kazusach	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01	x				x		x	x				x	
W02	x				x		x	x				x	
W03	x				x		x	x				x	
U01	x				x		x	x				x	
U02	x				x		x	x				x	
U03	x				x		x	x				x	
U04	X				x		x	x				x	
K01	x				x		x	x				x	
K02	x				x		x	x				x	
K03	x				x		x	x				x	

Kryteria oceny	**Warunki zaliczenia ćwiczeń** 1. Obecność na wszystkich ćwiczeniach (z zastrzeżeniem, o którym mowa poniżej) 2. Przygotowanie i przedstawienie na zajęciach prezentacji (praca grupowa) na wskazany przez prowadzącą zajęcia temat (dotyczący jednej z instytucji lub jednostek organizacyjnych UE) – aktywny udział w przedstawieniu referatu. **Zaliczenie wykładów i egzamin** 1. Obecność na wykładach jest obowiązkowa i stanowi podstawowy (wstępny) warunek uzyskania zaliczenia wykładów. Dopuszczalne (niewymagające usprawiedliwienia i dodatkowej pracy studenta) są dwie nieobecności na wykładzie. 2. Zaliczenie wykładów polega na rozwiązaniu przez studenta (praca indywidualna lub w grupie) kazusu w trakcie wykładu. 3. W czasie wykładów i ćwiczeń student może uzyskać plusy za aktywność – osoba prowadząca zajęcia zapisuje plusy, o czym informuje na bieżąco lub pod koniec zajęć. W przypadku uzyskania przez studenta co najmniej 7 plusów zostaną one uwzględnione przy ustalaniu oceny na egzaminie jako dodatkowe 2 punkty, a w przypadku uzyskania 5 lub 6 plusów jako 1 punkt, przy zachowaniu zasady, że na egzaminie można uzyskać maksymalnie 25 punktów. 4. Egzamin odbywa się: a) w formie zdalnej w MS Teams – o ile będą spełnione wszystkie poniżej wskazane warunki: • obowiązujące w dniu egzaminu regulacje będą przewidywać możliwość odbycia egzaminu w formie zdalnej, • <u>w czasie egzaminu</u> 1) student ma włączoną kamerę i jest przez cały czas widoczny w czasie rzeczywistym na ekranie komputera egzaminatora, przy czym wzrok studenta jest

	skupiony wyłącznie na ekranie jego komputera, 2) student ma włączony i sprawny mikrofon, 3) w pomieszczeniu, w którym przebywa, nie jest obecna żadna inna osoba, 4) student nie korzysta z żadnych materiałów; jeśli student nie może spełnić któregoś z ww. warunków, co należy zgłosić prowadzącemu egzamin za pośrednictwem uczelnianej poczty elektronicznej na jego adres mailowy najpóźniej dzień przed terminem egzaminu, przystępuje do egzaminu we wskazanej przez osobę prowadzącą egzamin sali na Uczelni na udostępnionym stanowisku komputerowym; b) w formie stacjonarnej w budynku Uczelni w Krakowie – jeśli którykolwiek z warunków wskazanych powyżej pod lit. a nie będzie spełniony. 5. Egzamin polega na rozwiązaniu testu, który obejmuje 25 pytań o charakterze zamkniętym – test jednokrotnego wyboru. Za poprawną odpowiedź na każde pytanie student uzyskuje 1 pkt, za brak odpowiedzi lub błędną odpowiedź – 0 punktów. Skala ocen: 12 i mniej niedostateczny (ndst) 13-15 dostateczny (dst) 16-18 dostateczny plus (dst +) 19-21 dobry (db) 22-23 dobry plus (db+) 24-25 bardzo dobry (bdb)
Uwagi	— wykłady i ćwiczenia odbywają się zdalnie przez platformę Team — obecność na nich jest obowiązkowa

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

1. Źródła informacji (bazy danych) o Unii Europejskiej i prawie unijnym.
2. Charakter prawny i cele UE (aksjologia). Pojęcie prawa europejskiego (ponadnarodowego).
3. Geneza i rozwój integracji europejskiej (Rada Europy; EWG->WE->UE).
4. Ewolucja integracji europejskiej (traktaty zmieniające, traktaty akcesyjne).
5. System instytucjonalny Unii Europejskiej:
   - Rada Europejska
   - Parlament Europejski
   - Rada UE
   - Komisja Europejska
   - Trybunał Sprawiedliwości UE (TSUE)
   - Trybunał Obrachunkowy
   - Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich
   - Komitet Regionów i Komitet Ekonomiczno-Społeczny
   - Europejski Bank Centralny.
6. Kompetencje UE i państw członkowskich.
7. Podstawowe zasady strukturalne UE:
   - zasada przyznania
   - zasada pomocniczości (subsydiarności)
   - zasada proporcjonalności
   - zasada równowagi instytucjonalnej.
8. Obywatelstwo Unii Europejskiej.
9. System i hierarchia źródeł prawa UE (*aquis de l'Union*)
   - prawo pierwotne, pochodne, umowy międzynarodowe
   - procedury prawodawcze
   - akty delegowane i wykonawcze
   - zalecenia i opinie, akty prawa miękkiego
   - znaczenie orzecznictwa TSUE
   - prawa podstawowe UE (zasady ogólne prawa UE; regulacja Karty Praw Podstawowych UE; znaczenie w prawie unijnym Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka)
10. Podstawowe zasady prawa UE i wykładnia prawa UE:
    - zasada autonomii prawa UE
    - zasady bezpośredniego obowiązywania, stosowania i skuteczności prawa UE
    - zasada pierwszeństwa i obowiązek prounijnej wykładni prawa krajowego
    - zasada efektywności prawa UE
    - zasada autonomii organizacyjnej i proceduralnej państw członkowskich i jej ograniczenia
    - języki urzędowe UE
    - metody wykładni prawa UE (w tym znaczenie wielojęzyczności prawa UE).
11. Sądowa kontrola przestrzegania prawa UE (skargi do TSUE i postępowanie prejudycjalne).

Wykaz literatury:

Literatura podstawowa

1. J. Barcz, M. Górka, A. Wyrozumska, *Instytucje i prawo Unii Europejskiej. Podręcznik dla kierunków prawa, zarządzania i administracji*, wyd. 6, 2020
   lub
2. M.M. Kenig-Witkowska, A. Łazowski, R. Ostrihansky, *Prawo instytucjonalne Unii Europejskiej*, wyd. 8, 2019

Literatura uzupełniająca

A. Zawidzka-Łojek, A. Łazowski, *Podręcznik prawa Unii Europejskiej. Instytucje i porządek prawny. Prawo materialne*, EuroPrawo, Warszawa 2018

Akty prawne i orzeczenia TSUE

1. Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności preambuła, tytuły I-III i VI (eur-lex.europa.eu)
2. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności preambuła, część I i II, IV, tytuł V części V, część VI i VII (eur-lex.europa.eu)
3. Protokoły nr 1- 3 załączone do Traktatów (eur-lex.europa.eu)
4. Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej (eur-lex.europa.eu)
5. wybrane orzeczenia TSUE dotyczące zagadnień objętych kursem (eur-lex.europa.eu, curia.europa.eu)

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Studia niestacjonarne

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	20
	Ćwiczenia	10
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	3
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	22
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	10
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	10
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	25
Ogółem bilans czasu pracy		100
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4